

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus XI. Quæ Simoniaë probatio requiratur, ut quis condemnetur ad
pœnam infligendam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

sensu Superioris, affirmativam tenet D. Thomas, & alii apud Castropalaum cit. n. 5. & posse fieri pauperibus, de consuetudine recepta, tenent multi relati, à Covarr. in regul. Peccatum, p. 2. §. 3. n. 6. quod etiam ait D. Thomas 2. 2. q. 32. art. 7. dicens: *Pretium simoniacum non esse restituendum danti, sed in elemosynam erogandum.*

575 Dubitatur 2. *An pretium simoniacum restitui possit danti, ante sententiam iudicis, imponentis, in penam dantis, privationem ejus, ac applicationem Ecclesie, vel pauperibus?* Affirmativam probabilem censet Castropalaus cit. n. 5. & apud eum Lessius dub. 31. n. 171. Sorus, Valentia, & alii. Nam ejus dominium, ante poenalem Judicis sententiam, manet penes dantem; cum ejus datio simoniaca in beneficiis sit ipso jure irrita, consequenter non fecerit ejus translationem in recipientem; & quamvis c. *De hoc*, dicat; *dandum Ecclesie*, intelligitur tamen *post sententiam* condemnatoriam; nec extat ullus textus ipso jure privans dantem pretium, hujus dominio.

ARTICULUS XI.

Quae Simonia probatio requiratur, ut quis condemnatur ad penam infligendam?

576 Resp. 1. Crimen illud optimè probari *notorietate facti*, c. *de manifesta*, & duobus seq. 2. q. 1. ubi Stephanus Papa V. Leoni Episcopo Theonensi rescribit, *de manifesta, & nota pluribus causa non esse quarendos testes.* Et ideo S. Augustinus Serm. 16. De Verbis Domini, relatus, in c. *si peccaverit*, 2. q. 1. rectè ait, *peccatum, quod tantum iudici notum est, ab eo condemnari non posse.*

577 Resp. 2. Rectè etiam probari *evidentia facti*; ut cum quis in crimine deprehenditur, ut dicitur in c. *si quis Diaconus*, 29. dist. 50. ibi: *Si quis Diaconus post acceptam benedictionem Leviticam cum Uxore sua incontinens invenitur, ab officio suo deiciatur.* Et c. *si quis Clericus* 10. dist. 81. ibi: *Si quis Clericus adulterasse, aut confessus fuerit, aut convictus, depositus ab Officio, communionem concessa, in Monasterium toto vita sua tempore detrudatur.*

578 Resp. 3. Rectè probari *confessione propria ipsius Rei*, ut constat ex c. *si quis Clericus*, in preced. num. & c. *Presbyter*, 15. q. 5. Tom. V.

ibi; *Nisi sua sponte scelus ipse confiteatur; & c. de hoc*, de Simon. ibi: *Nec tamen inde convicti, vel confessi fuerint*; ubi notat Parisius l. 14. de Resignat. q. 8. & 9. cum seq. resolutionem procedere etiam *de confessione facta in judicio criminali.*

Resp. 4. Rectè probari per instru- 579 mentum, in quo adest promissio, vel pactum de dando temporali pro spirituali, vel è contra, de quo V. dicta l. 2. rit. 22. de fide instrumentorum. Volunt aliqui etiam sufficere famam; sed de hoc V. dicta à n. 65. Idem dicendum videtur de corresponsivitate, hoc est, quando unus actus fit per alium; ut si quis mihi renuntiet beneficium suum; & ego in continenti, hoc est, eodem die, coram eodem Notario, & testibus, consentio in pensionem, vel aliam renuntiationem in ejus favorem, ut videtur colligi ex c. *Emendari* (quod est 104.) 1. q. 1.

Dices in cit. c. de hoc expresse dicitur, 580 eos, qui pro suffragio in electione dando acceperunt beneficii promissionem ab eo, qui eligi cupiebat, esse perpetuò deponendos, si in jure confessi, vel legitime convicti fuerint; non tamen, *licet manifestum sit, si nec confessi, nec convicti fuerint*; ergò non sufficit quælibet probatio ex prædictis & ibi *manifestum* accipi pro *famoso*, seu noto ex mala fama; quæ utique ad depositionem, seu condemnationem criminalem, ut Reus deponatur, non sufficit, ex n. 108. secus si sumatur *pro notorio*, etiam probata notorietate.

Si autem quæras, an conjecturis, & 581 præsumptionibus sufficienter probetur crimen Simonie? De hoc in genere locuti sumus à n. 147. Certum autem est Simonie vitium inter graviora numerari; cum comparetur *homicidio, hæresi, ac idololatria*. Et quamvis in his probatio rectè fiat per indicia, conjecturas, & præsumptiones; non sufficiunt tamen *qualibet indicia, & conjectura*, sed requiruntur *evidentes*, & Reum de crimine *convincentes* juxta glossam in c. *Insinuatum*, de Simonia; ac *plene probata*, ut docent omnes teste Alexand. de Nevo consil. 64. n. 2. Jul. Claro §. *Simonia*, in fine; & §. ult. q. 20. Parisio cit. q. 8. à n. 14.

Si quæras 2. qui accusate, & accusari 582 possint super crimine Simonie? R. quòd in hoc crimine *quilibet Catholicus* sit legitimus accusator; per c. *si Dominus*, 3. hoc cit.

tit. ubi Theodatus Papa, ait, *quemlibet Catholicum (ut veritatem asserat) ad propalandum Simoniacam labem, magnis esse precibus exhortandum.* Hinc vi hujus textus admittuntur Catholici, *etiam criminosi*, si nimirum *ex bono Zelo procedant, & non ex odio*, ut dicemus n. 584. & seqq. & constat ex n. præced. imò etiam *servi contra Dominos suos, & omnis peccator, etiam excommunicatus toleratus* per c. *Tanta* eod.

583 *Accusari* autem super hoc crimine possunt, non modò dans temporale pro spirituali, sed etiam è contra, per c. *Non satis*, 8. §. *Unde quisquis*, h. t. ibi: *Tam ille, qui acceperit, quam ille qui dederit, & c.* 30. eod. ibi: *Tam in dantis, quam in accipientis* c. 28. ibi: *Tam ementes, quam vendentes*; quod etiam procedit, si te sciente, & non contradicente alius Simoniam commisit *in tuum commodum*, per c. *Mattheus* 23. & c. *sicut* 33. eod. ibi: *Nisi postea confeseris*: Sectis, si te ignorante, vel invito; per c. *Nobis* eod. ut jam aliàs dictum est.

584 Si quæras 3. an socius in vitio Simonia possit esse testis in judicio de hoc vitio? R. contra testes, qui deponunt de crimine Simonia, nullam admitti exceptionem in judicio inquisitionis, nisi capitalis inimicitia, & conspirationis. Constat. 1. ex n. 24. Deinde specialiter ex cit. c. *Licet Heli* 31. h. t. ibi: *Papa, pensatâ æquitate, ne innocens succumberet, vel pravitas Simonia effugeret, illas tantum exceptiones probandas admisit* (conspirationem nempe, & inimicitias capitales) & *alias* (nempe adulterii, & furti) *reprobandas*. Hæc tamen responsio in multis limitatur per constitutionem posteriorem in c. *Per tuas*, 32. h. t. Ubi præscribitur, circa testes in crimine Simonia, considerandas esse multas circumstantias. 1. *Quoad modum*, an contra Reum agatur civiliter, vel criminaliter? Secundò *circa personam*, an accusatus sit *regularis* an *secularis*? *Et si Regularis*, an *Abbas*, vel *inferioris conditionis*; seu eo inferior? Qui facilius amovetur, an *dignitatis excellentioris*? (ut Episcopus Regularis) contra quem cautius procedendum propter scandalum. Tertio, an ille idem sit *bona fama*? an *graviter infamatus*, & *suspectus*? & si hoc? an *sine*, vel *non nisi cum scandalulo possit puniri*?

585 Similiter mandat, *attendi circumstantias personarum testificantium*, an sint per-

sonæ *honestæ*? an *criminosæ*, & vel à crimine *emendatæ*, vel in eodem *perseverantes*, & an, si testes sint criminosi, nec adhuc emendati, deposituri essent ex charitate, & *Zelo justitiæ*, vel *ex malignitate, & odio*? Tertio debere attendi *ad crimina*, quæ testibus obijciuntur; an sint eadem cum his, de quibus contra alterum deponunt? an illis majora, vel minora? an eorum testimonia fulciantur aliis adminiculis? an secus? Quarto, debere attendi, an in judicio, ubi producantur testes contra Simoniacum, agatur *civiliter*, an *criminaliter*, non enim in utroque iidem sunt testes idonei, ut monuimus supra; & quidem si civiliter agatur, utrum secundum juris rigorem, an secundum æquitatem? his propositis, quæ Judices attendere debent:

Respondet Pontifex, in casu, quo 586 in judicio criminali producantur testes contra Reum Simonia, *admitti posse criminosos* concurrentibus his circumstantiis. 1. Si sint emendati. 2. Si illis minorâ crimina obijciuntur per exceptionem. 3. Si deponant ex Zelo justitiæ. 4. Si eorum testimonia juventur, fulcianturve aliis adminiculis. 5. Si Reus sit Regularis inferioris gradus Episcopali, qui sine scandalo possit amoveri, qualis fuit Abbas, de quo agitur in cit. c. *Per tuas*. 6. Si nulla illos infamia comitetur: Si autem non agitur contra illos *criminaliter*, sed tantum *civiliter*, non requiri omnes circumstantias in dato casu; de quo V. Hostiensis, Abbas, & alii in cit. c. *Per tuas* 32. h. t.

Not. autem 1. Non agi contra alium 587 quem (v.g. Prælatum) eo ipso *criminaliter*, quòd agatur, ut ab administratione *removeatur*, quia perniciosus est Ecclesiæ: Cum non agatur ad ejus pœnam; sed ad averendum Ecclesiæ detrimentum; aliud est, si *ad depositionem, in pœnam*. Not. 2. Et si aliàs in criminibus exceptis, ubi *criminaliter* agitur etiam contra Regularem, sive sit bonæ, sive malæ famæ, admittantur testes etiam criminosi, ac infames, id tamen jure canonico non procedere, quando *criminaliter* agitur, *de crimine Simonia*, nisi Simonia sit simul hæretica; sic Doctores communiter, & cum illis Abbas, in c. *licet Heli*; & c. *per tuas*. Not. 3. A sententia, in *crimine Simonia*, non dari appellationem, c. *sicut*. 6. h. t. Sic Felinus ibid. à n. 1. Nam appellatio non datur à senten-

sententia, qua statim executioni debet mandari, cum boni communis interfit, ea crimina statim puniri L. *constitutiones* 16. ff. de appellat. Simonia verò est crimen, super quo sententia lata statim habere debet executionem ex c. *sicut*, ibi: *Sine dilatione, mox debet de Ecclesia expelli*. Deinde hæresis non admittit appellationem; huic autem æquiparatur Simonia propter magnitudinem delicti. c. *Ut acquisitionis*, 18. de hæres. in 6. l. 1. C. de falsâ monet. Et addit Castropalaus cit. p. 27. n. 4. in iis, in quibus ipso jure imponitur poena, sententiam declaratoriam facere, transire in rem judicatum.

ARTICULUS ULTIMUS.

Quis possit dispensare cum simoniaco.

588 CUM ex dictis constet, simoniaco varias poenas esse statutas, vel *latas* ipso jure, vel *ferendas* à Judice, cujusmodi sunt excommunicatio, suspensio, interdictum, inhabilitas retinendi beneficium simoniacè acquisitum, vel aliud deinceps acquirendi; quæstio in præsens est, quis in ejusmodi poenis, à simoniaco contractis, possit dispensare? & primò quidem, quis possit dispensare in poenis Simoniæ à Judice ferendis? in his distinguendum est, an sint ex genere suo *perpetua*, an solum *temporales*? quo posito. 3y. Et si, postquam Judex propter Simoniam, in judicio probatam, Reo imposuit poenam suspensionis ab officio, & beneficio, ea non possit remitti à tali Judice, *durante tempore*, pro quo imposita est, probabile tamen esse, quòd possit ante transactum tempus; *si tamen sint temporales*. v. g. ad triennium. Nam ejusmodi poena non est ex genere suo perpetua, sicut infamia, depositio.

589 Si autem queratur quis possit dispensare in poenis ipso jure latis contra simoniacos? Not. inter eas primam esse excommunicationem eorum, qui simoniacè ordinant, beneficium conferunt, vel ad Religionem admittunt, ut jam præmissum est. Et quoniam hæc poena est Pontifici reservata, nemo de jure communi, & secluso privilegio, ac speciali concessione, nisi summus Pontifex ab ea legitimè absolvere potest. Altera est suspensio simoniacè ordinati ab Ordinis simoniacè accepti exercitio; & in hac dispensare similiter potest solus Papa juxta c. *penult.* h. t. Et quoniam

Tom. V.

ordinans simoniacè præterea punitur suspensione à collatione Ordinum, de illa ex cit. c. idem dicendum venit, & pluribus super hoc agit Suarez l. 4. c. 61. à n. 5.

Circa has suspensiones, & inhabilitates 590 not. 1. suspensum ab exercitio Ordinis simoniacè accepti, non posse legitime ascendere ad altiorem Ordinem; donec ab ea suspensione absolvarur. Est enim lege cautum, ut patet ex Bulla Sixti V. contra male promotos (ibi: *spe dispensationis careant*) confirmata à Clemente VIII. quod Castropalaus cit. d. 3. punct. ult. intelligendum censet, non tantum de suspensione ab exercitio Ordinis simoniacè accepti, à sic ordinato incurfa; sed etiam incurfa à sic ordinante, & mediatoribus; & suspensione incurfa à Capitulo Regulari propter Simoniam commissam in receptione ad Religionem. Not. 2. Poenam expulsionis à Monasterio per Simoniacam professionem, incurfam, post condemnationem, à solo Pontifice relaxari posse, excepto casu ignorantia (per c. *De Regularib.* de Simon.) vel necessitatis (per c. *Quoniam* eod.) ante condemnationem autem, cum tunc nondum sit incurfa, non indigere relaxatione; ita Suarez. l. 4. de Simon. c. ult. n. 7. Not. 3. Ab interdicto, quo prohibetur ingressus Ecclesiæ simoniacè ordinanti, & Prælati recipientibus beneficium per Simoniam confidentia, solum Papam posse absolvere; cum ei sit reservatum; sic Castrop. cit. n. 2. Not. 4. Quando diximus solum Papam posse absolvere à prædictis poenis, & censuris, intelligendum esse, quando sunt *publica*, ac *deductæ ad forum consentiosum*; secus enim valde probabiliter ab illis (dum multæ sunt) absolvere potest Episcopus virtute CC. Tridentini sess. 24. de Reform. c. 6. ita Suarez cit. l. 4. c. 61. n. 11. Nec obstat Bulla Pii V. prohibens hanc facultatem. Nam eam quoad hoc non esse usu receptam, diximus in superioribus ex Lessio, & aliis.

Si petas quis dispensare possit in poena 591 inhabilitatis ad beneficia Ecclesiastica? 3y. Episcopum posse pro illa vice dispensare in inhabilitate, ut beneficio iterum conferri possit beneficium, quod prius simoniacè recepit, si concurrant istæ conditiones 1. Si Simonia commissâ sit ignorante beneficiato, & ipse illud bonâ fide recepit. 2. Si beneficium sit simplex. 3. Si prius libere illud resignavit; id, quod colligitur ex c. *penult.* de elect. de quo egimus supra n.